

L'obertura econòmica a Andorra. Visió d'un advocat

Francesc BADIA i GOMIS

El títol d'aquesta col·laboració ha d'alertar necessàriament el lector. No ha d'esperar aportacions científiques des d'un punt de vista econòmic. És l'opinió d'un ciutadà que, des de fa anys, exerceix d'advocat i això m'ha donat una particular –no necessàriament millor a qualsevol altra– visió de la nostra societat. Si l'opinió que es conté en aquestes línies serveix per afavorir el debat d'idees –fins i tot, encara que només sigui per posar de manifest la seva manca de fonament– s'haurà assolit la finalitat desitjada.

L'obertura econòmica que ha iniciat el nostre país no és –ni pot ser– en ella mateixa una finalitat aïllada, ni tampoc es pot pretendre que hagi de resoldre tots els mals dels quals patim. Es tracta d'una mesura molt important –decisiva, podríem dir– però que s'ha d'emmarcar en la idea de país que perseguim, bàsicament de la relació del nostre país amb Europa.

La situació geogràfica d'Andorra és la que és i no està en les nostres mans –podríem quasi dir que afortunadament– canviar-la. Ens trobem al bell mig del Pirineu, envoltats –algú diria *encerclats*– pel territori de dos estats que formen part de la Unió Europea i que són –un més que l'altre– rellevants dins d'Europa. En qualsevol cas, estats immensament més poderosos –des de qualsevol punt de vista: territori, població, economia, etc.– que el nostre. Andorra no disposa de cap sortida que no suposi transitar pel territori d'un d'aquests dos estats i, per tant, de la Unió Europea. De manera que, abans de qualsevol altra cosa, el que cal determinar és la relació del nostre país amb Europa (remarco que, en aquest estadi, no estic fent referència estrictament a la UE). Volem constituir una mena d'illa dins d'Europa, en la qual la legislació i, en general, les normes no tinguin cap connexió amb el nostre entorn? O, pel contrari, desitgem integrar-nos, en la mesura del possible, al nostre entorn europeu, mantenint la nostra identitat?

La qüestió que he plantejat és merament retòrica perquè la realitat demostra que el nostre país ja ha decidit no constituir una *illa*, sinó integrar, en la mesura del possible, l'entorn europeu. Així, hem adoptat com a pròpies normatives europees i les hem integrat directament al nostre ordenament jurídic sense necessitat de cap mena de conveni internacional, sinó per mitjà del nostre propi legislador. Cosa que demostra que la nostra realitat requereix solucions que no són pas diferents de les que s'han adoptat en el marc europeu.

Per tant, podem concloure que el nostre país ja ha pres la primera de les decisions que es plantejaven com a absolutament necessàries: Andorra no es vol aïllar, vol participar de l'Europa de la qual forma part. En aquest punt, resulta del tot necessari remarcar que mantenir-nos aïllats i aliens a Europa hauria resultat del tot inviable. El món en què vivim pot arribar a protegir certes particularitats (tot i les grans dificultats que això sovint suposa) però no hauria mai permès la diferència absoluta, encara menys si aquesta peculiaritat podia arribar a perjudicar els interessos dels poderosos estats que ens envolten i dels altres que integren l'Europa econòmica actual.

Resolta la primera, calia donar resposta a una altra qüestió: de quina manera i en quina mesura el nostre país s'ha d'integrar en l'entorn europeu. I, des d'un punt de vista econòmic, aquesta qüestió només planteja dues possibilitats: dins de l'espai econòmic europeu o fora d'aquest espai (cosa que suposaria una més que minsa integració europea).

L'obertura econòmica que s'ha iniciat suposa que, encertadament, el nostre país ha decidit començar un procés per tal d'incorporar-se a l'espai econòmic europeu. Encertadament, perquè quedar fora d'aquest espai econòmic, a més de comportar dificultats difícils de superar per a l'economia andorrana, ens empenyeria, tard o d'hora, cap a l'aïllament que es vol evitar.

No cal perdre de vista que la incorporació a l'espai econòmic europeu pot comportar també riscos importants. De manera que la tercera qüestió que convé decidir és com Andorra s'ha d'incorporar a l'espai econòmic europeu. D'entrada, apareixen dues possibles vies: la via de la integració a la Unió Europea i la via del conveni.

Els riscos que comportaria la integració a la UE són tan elevats que són inassumibles. Andorra és un microestat que té unes particularitats –fins i tot, podríem dir quasi bé *físiques*, de població i de territori– que fan impossible la plena integració a la Unió Europea sense un alt risc de no tan sols perdre la identitat sinó de simplement desaparèixer. Cosa que fa impossible aquesta integració.

Per això, la via adequada és la del conveni, com demostra l'experiència de Liechtenstein que, participant de l'EFTA, forma part de l'espai econòmic europeu amb adaptacions a la seva característica de microestat però sense que aquesta integració hagi suposat cap dificultat especial ni per al mateix Liechtenstein ni per a la resta d'estats que participen a l'espai econòmic europeu.

És clar que la via del conveni resultarà difícil. S'haurà de negociar solucions particulars per al nostre país. Solucions que donin resposta tant a la realitat del país com a les necessitats i la raó d'ésser de l'espai econòmic europeu. Però ens hi ha d'ajudar el fet que Liechtenstein ja disposi d'unes excepcions i, sobretot, l'experiència que aquestes excepcions, a la pràctica, no han perjudicat el funcionament de l'espai econòmic europeu.

I és en aquest marc que s'ha d'analitzar l'obertura econòmica del nostre país. Per sobreviure ens hem d'integrar a l'entorn europeu. I, per fer-ho amb garanties, hem de fer un pas endavant. Cal aplaudir el fet que, potser per primera vegada, amb l'obertura econòmica s'està fent un pas estrictament necessari i que ho fem abans que ens sigui exigint.

L'obertura econòmica i, en general, la nostra integració a l'entorn europeu no ha de ser analitzada com un *peatge* que paga Andorra, sinó com una gran oportunitat, tant per als ciutadans com per al mateix país. I en qualsevol cas, l'obertura econòmica és exigència del temps que vivim.

Deixo per als entesos l'anàlisi de com s'ha fet i què caldria fer més per tal que l'obertura econòmica sigui positiva per als ciutadans del nostre país.

Francesc Badia i Gomis,

advocat i degà del Col·legi d'Advocats d'Andorra